

VINNUSÍÐURNAR

BLAÐIÐ við ferðaskip Vinnu tilhóðunum.

Danske Bank keypir inn í Írlandi

BANKAR

www.sparikassin.fo

Danske Bank hevur verið ein rættiligan innkeypstúr í Írlandi og Norðurírlandi. Brúkt-ár eru 10,4 mia. kr., og burtúr eru fingnir tveir bankar: National Irish Bank í Dublin og Northern Bank í Belfast. Talan er um tveir privat-kundabankar við til-samans 3100 starvs-fólkum og 154 deild-um.

Hetta er størsta keypið hjá Danske Bank uttan fyri Skandinavia

Í fráboðan síni til virðisbrævamarknaðin í Keypmannahavn skrivur Danske Bank, at keypið er í trád við ynski bankans um at leggja størri dent á marknaðin fyri privat-kundar.

Sambært bankanum eru teir báðir írsku bankarnir væl fyri fíggarliga, og bygnaðurin minnir nógv um tann hjá Danske Bank. Kortini sær danski bankin móguleika fyri at "bóta um tilboðini til kundarnar, økja effektivitetin og inntøkurnar í teimum báðum bank-unum".

Stórir spenningar eru á valuta-marknaðin-um. Dollarin kann falla enn meira, og kanska missa sín status sum reserva-valuta

VINNUKRONIKKIN

Rolf Guttessen
Rg@geogr.ku.dk

Amerikanski dollarin, USD, er ikki longur tað, hann eina ferð var. Fyri trimum árum kostaði ein US-dollar umleið 8,50 danskar krónur. Í dag kostar hann bert 5,50.

Hann er í mun til bæði europeiskan euro og japanskan yen og krónuna, sum er bundin til euro-virðið, fallin í virði ígjøgnum langa tíð. Men hvønn týðning hevur tað?

Vit hava hoyrt og lisið, at tað hevur givið trupulleikar við útflutninginum úr Føroyum, Danmark og Europa annars til USA. Yvir trý ár er dollarin fallin við meira enn einum triðingi. Men í mun til yen er hann fallin við einum fjórðingi. Blaðið The Economist (4/12/04) útleiggur grundina fyri hesum at vera, at tað globala fíggarssystemið hevur stress ella strongd, so ella so.

Hættisligur politikkur

Amerikanska stjórnin førir ein hættisligan politik, hon tekur ovurhonds stór lán og landshúsarhaldið hevur stórt hall, at tað hevði koyrt øll onnur lond á húsagang. Føroya Sparikassi sigur á net-tíðindum sínum (04/11/04), at amerikanska hallið á fíggarlógini er 413 mia \$, og orsøkin er stórt hall á

fíggarlógini, sum millum annað kemst av Irak-krígunum og stórum skattalættum í USA. Skattalættar, sum serliga vinnulívið og tann rikari parturin av fólkinum hevur fingið fyrimun av, meðan tey fátæku hava versnandi kor.

Hallið í USA hevur verið alsamt vaksandi undir Bush, meðan tað var avlop í roknskapinum, meðan Clinton var forseti. The Economist leggur upp til, at ein devalvering av dollarinum kann lætta um amerikansku skuldabyrðuna. Hetta er tað, sum sæst við teim flótandi valutakursunum á internationala marknaðinum, har fellur virðið á dollarinum. Hetta ávirkar sjálvandi eisini tey lond, sum knýta teirra valuta at dollar. Tey skulu fylgja við niðureftir, og tað skapar stórar trupulleikar. Nú eru gitingar frammi um, at Kina ætlar at minka um mongdina av dollars í sínum valuta-reservum. Og somu tankar reika í Russlandi. Hetta fer at euro sterkari, sjálvt up hetta als ikki er ynskiligt í lötuni, millum annað tí, at hetta ger, at útflutningurin úr eitt nú Týsklandi fær verri vil-

kor, sum aftur fer at minka ella seinka búskaparliga vøksturin.

Hevur nakar skyldina?

Londini geva, sum vantandi kundi vera, hvørjum øðrum skyldina. Amerika sigur, at grundin til problemi er, at búskaparligi vøksturin í Europa er so lágur, og at Kina, tann nýggja raketin í heimsbúskapinum, setur sín valutakurs alt ov lágt. Hinvegin siga Euro-londini, sum hava trupulleikar av alsamt hækkandi euro-virðinum, at lánipolitikkurin hjá tí almenna Amerika og hartil lítill uppsparing har, eru veruligu orsøkirnar.

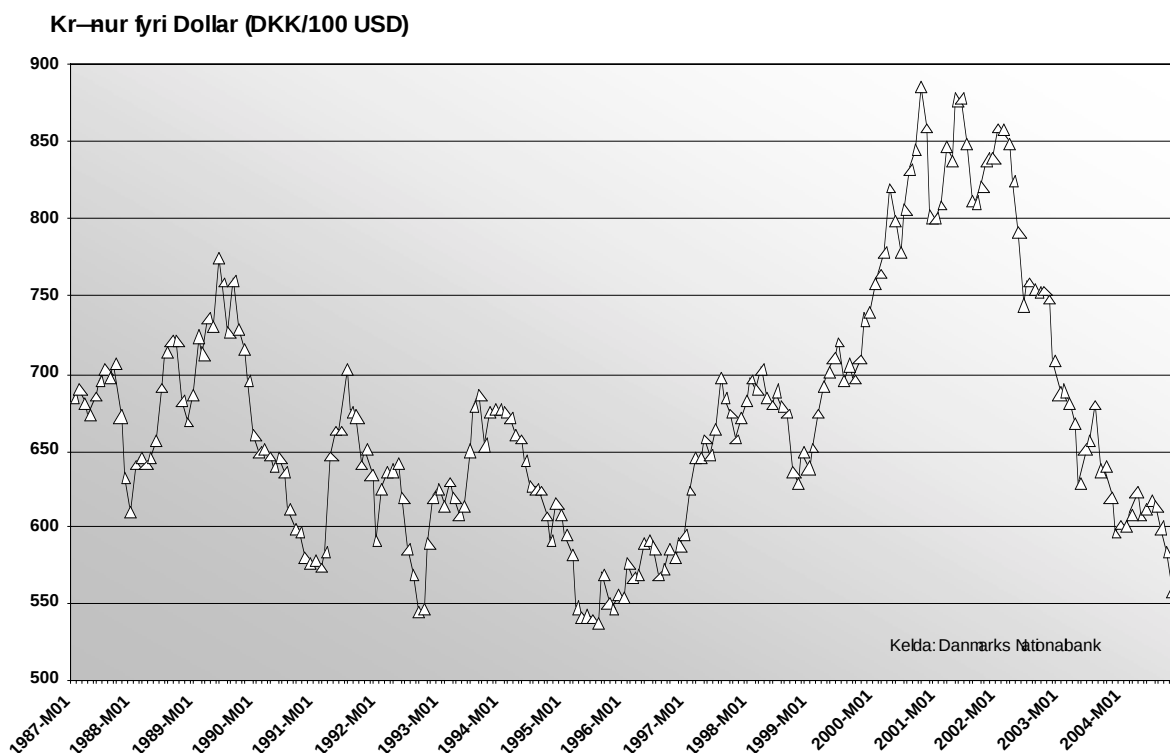
Sum vant er lættari at síggja feilirnar hjá mót-

partinum, men í síðsta enda spæla allir hesir tættir saman í eini super-komplexari heild. The Economist stillar sakina soleiðis upp, at nógvir amerikanskir 'policy-makers' trúgva uppá at flótandi kursurin, tvs framhaldandi fallið í dollar-kursinum, fer at loysa problemi. Millum annað tí upptiknu lánini falla í virði, og tí vera biligari hjá amerikana-um at betala aftur.

USA lánir og skyldar

Men um dollarin fellur við einum triðingi afturat, ein móguleiki sum eygleiðarar ikki útihýsa, kann tað koma at roknast sum ein risa vanrøkt av tí álitið, sum investorar hava havt, tí tað fera at føra til stórtap. Tá

kann dollarin missa sín status sum reserva-valuta, sum hann hevur havt í meira enn 50 ár. Johnny í Grótinum sigur í Tíðindum frá Føroya Sparikassa (4/11/04), at amerikanska undirskotið á gjaldsjavnanum ikki er nakar trupulleiki, so leingi útlendingar ganga við til at fígga undirskotið við øktum ilögum í USA ella lánveitingum til USA. Men tað vísir seg, at útlendsku iløgurnar í USA eru minkaðar í seinastuni. "Tí má dollarin vikna fyri at gera tað meira lokkandi at gera ilögur í USA", sigur Johnny í Grótinum í Sparikassanum. Og tað ger hann, dollarin, so eisini. Men uppá longri sikt er stóðan alt annað enn stabil.

Strikumyndin vísir kursin á dollars (USD) í mun til dansku krónuna (DKK) frá januar 1987 til november 2004. Seinasta talið kann til dømis lesast so, at fyri 100 USD fáast nú bert 553 DKK. Tekning: RG. Kelda Danmarks Nationalbank

